

ЛЕКЦІЯ 7

Захист власності від привласнення та розграбування за МГП

ЗМІСТ

- a. Захист майна від розграбування та привласнення
- b. Захист публічної власності на окупованій території
- c. Воєнні злочини проти власності за РС у контексті актуального МГП

а. Захист майна від розграбування та привласнення

Віддавна МГП захищає не лише жертв збройних конфліктів, а й власність. Історично такий захист стосувався переважно приватної власності та окремих видів іншої власності (наприклад, культурних цінностей чи релігійних об'єктів). Утім, сьогодні МГП досить симетрично захищає власність різних форм. Філософія захисту власності походить з тієї ж ідеї Жан-Жака Руссо, яка оформила й вербалізувала принцип розрізнення. Власність має бути захищена. Цей захист матеріалізується на рівні договірного права і в «праві Женеви», і в «праві Гааги».

Так, ГК IV у своїй статті 28 забороняє розграбування (англ. – *pillage*, в українському перекладі – мародерство) та підтверджує заборону в статті 47:

«Стаття 28. Мародерство у місті чи місцевості, навіть у випадку, якщо його взяли штурмом, забороняється...

Стаття 47. Мародерство офіційно забороняється»

Така ж заборона вміщена в статті 33 ЖК IV, з тією різницею, що в українській версії конвенції те ж саме англійське слово *pillage* цього разу перекладено як пограбування.

Як видно з формулювань цих статей, МГП встановлює абсолютну заборону розграбувань, яка не містить винятків для випадків військової необхідності. Такий виняток, втім, міститься в статті 23(g) ГК IV¹, яка вказує, що:

«Крім заборон, передбачених спеціальними конвенціями, особливо забороняється:

...

g) знищувати або захоплювати власність ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагається військовою необхідністю».

Цю статтю з ГК необхідно читати разом зі статтею 53 ЖК IV, яка надає деякі додаткові пояснення щодо того, як розуміти звернення до військової необхідності в статті 23(g) ГК IV та як це співвідноситься з абсолютним захистом

¹ Nils Melzer, *International humanitarian law: a comprehensive introduction*, ICRC, 2019, Page 244.

від розграбування в статтях 28 та 47 ГК IV та 33 ЖК IV. Згадана стаття 53 сформульована таким чином:

«Будь-яке знищення окупаційною державою рухомого чи нерухомого майна, що є індивідуальною або колективною власністю приватних осіб чи держави, або інших громадських установ чи соціальних або кооперативних організацій, забороняється, за винятком випадків, коли це є необхідним для проведення воєнних операцій».

Схоже формулювання статті 53 ЖК IV порівняно зі статтею 23(g) ГК IV та історія розробки ЖК IV, яка засвідчує побудову статті 53 на основі статті 23(g)², дають підстави вважати, що обидві статті засновуються на схожій ідеології. Вона полягає у тому, що правило про допустимість захоплення (чи знищення) майна в разі існування військової необхідності має читатися таким чином, що воно є актуальним лише в контексті воєнних операцій.³

Контекст воєнних операцій, з погляду МКЧХ, проявляється в «пересуваннях, маневрах та інших діях, що здійснюються збройними силами з метою ведення бою».⁴ Саме такий контекст може допомагати розрізнити дію статей щодо заборони розграбування та статей, які не абсолютно забороняють захоплення майна. Безумовно, дії, описані в згаданих вище положеннях ЖК та ГК, найяскравіше розрізняються суб'єктивним елементом (*mens rea*). Утім, на практиці вони можуть мати дуже схожі форми. В умовах обмежених можливостей для дослідження суб'єктивного елементу розуміння контексту, в якому працює МГП, додатково дає змогу уточнити співвідношення положень ГК та ЖК щодо розграбування та захоплення.

Необхідним дисклеймером тут має бути те, що стаття 53 ЖК IV розміщена в Розділі III Частини III ЖК IV, яка стосується окупованих територій. Водночас стаття 23(g) ГК IV міститься в Частині II ГК IV, яка застосовується до військових дій. Таким чином, друга стаття є ширшою, адже покриває захист власності як на окупованих територіях, так і на інших територіях, що втягнуті у збройний конфлікт.⁵

² Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. Geneva, 12.08.1949, International Humanitarian Law Databases ICRC.

URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/qciv-1949/article-53/commentary/1958?activeTab=undefined> (date of access: 30.07.2024)

³ Nils Melzer, International humanitarian law: a comprehensive introduction, ICRC, 2019, Page 244.

⁴ Ibid., Page 244.

⁵ Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. Geneva, 12.08.1949, International Humanitarian Law Databases ICRC.

У сенсі просторової дії положень МГП щодо власності варто також відмітити, що згадувані статті 28 і 47 ГК IV та 33 ЖК IV також різняться за своєю просторовою дією, виходячи з місця їхнього розташування в ГК та ЖК. Так, статті 28 ГК IV та 33 ЖК IV є загальними й застосовуються як у випадку окупації, так і збройних дій, а стаття 47 ГК IV працює лише в контексті окупації.⁶

На додачу до загальних правил щодо абсолютної заборони розграбувань та обмеженої військовою необхідністю заборони захоплення, для окупованих територій діє й правило, передбачене статтею 46 ГК IV, яке забороняє конфіскацію приватної власності. Втім, із цього правила існують два винятки (на додачу до ситуації легітимного захоплення у зв'язку з воєнними операціями, яка обговорювалась вище): захоплення окремих видів власності, перелічених у статті 53 ГК IV, і реквізиція грошових ресурсів та інших товарів за статтею 51 та 52 ГК IV.⁷ Треба, утім, підкреслити, що ці винятки в будь-якому разі сформульовані таким чином, щоби гарантувати повернення власності її власникам після досягнення миру або ж навіть швидшої компенсації за реквізовану власність. Так, стаття 53 передбачає, що:

«техніка, призначена для передачі новин як на суші, так і на морі чи у повітрі, або для перевезення осіб чи речей, за винятком випадків, які регулюються морським правом, склади зброї та, загалом, всі види військового спорядження, навіть якщо вони належать приватним особам, можуть бути захоплені, але повинні бути повернені з визначеним відшкодуванням після укладення миру».

Це обмеження загального правила про заборону конфіскації, як видно з тексту статті вище, стосується лише власності, яка легко може бути використана у військових цілях. Верховний Суд Ізраїлю в справі Аль-Навара вказав, інтерпретуючи статтю 46 ГК IV, що якщо власність, нехай *de jure* й приватна, використовується у воєнних цілях, вона не підпадає під захист ГК. Хоча така інтерпретація може відкривати двері до зловживань, вона все ж співзвучна з логікою статті 53, цитованою вище.

Інше згадане обмеження загального права про заборону конфіскації стосується заборони зі статті 51, а саме: стягнення грошових внесків із цивільного населення, окрім як за рішенням верховного головнокомандувача. При цьому вимагається видання розписок в отриманні сум грошових внесків. Логіка цього положення полягає в тому, що суми грошей, отриманих від цивільного

URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949/article-53/commentary/1958?activeTab=undefined>
(date of access: 30.07.2024)

⁶ Див. Benchbook on the Adjudication of International Crimes under Ukrainian Domestic Law, Page 263. (date of access: 30.07.2024)

⁷ Nils Melzer, International humanitarian law: a comprehensive introduction, ICRC, 2019, Page 245.

населення, мають бути згодом повернені. Стаття 52 ГК IV далі розвиває виняток із заборони конфіскації та вказує, що від цивільного населення за рішенням керівництва окупованої місцевості можуть вимагатися реквізиції в негрошовій формі та у формі послуг. Ця ж стаття заохочує держави, що здійснюють окупацію, дозволяти цивільним особам замість негрошових внесків здійснювати оплату в грошовій формі. У кожному разі внесок у негрошовій формі чи послугі має також посвідчуватися розпискою в отриманні та компенсуватися.

в. Захист публічної власності на окупованій території

Окремий режим захисту передбачений для публічної (державної та муніципальної) власності на окупованій території. Він переважно викладається в ГК IV, але частково й у ЖК IV. Основою цього режиму є ідея про те, як це впливає зі статті 55 ГК IV, що окупаційна влада є лише управителем, або ж узуфруктарієм «адміністративних будівель, нерухомості, лісів та сільськогосподарських угідь, які належать державі-супротивнику і знаходяться на окупованій території». Щодо рухомої публічної власності, то ГК IV в статті 53 передбачена можливість для держави, що здійснює окупацію, конфіскувати її, якщо така власність є «грошима, фондами та цінними паперами, які виключно є власністю держави, складами зброї, транспортними засобами, виробничими запасами та, загалом, всією рухомою власністю держави, що може бути використана для військових дій».

Ці загальні правила мають кілька вагомих уточнень у контексті кількох специфічних видів власності. Так, цивільні (громадські в українському перекладі статті 57 ЖК IV) лікарні можливо реквізувати, утім, лише в разі нагальної потреби в лікуванні поранених та хворих військовослужбовців тимчасово й за умови вжиття заходів для забезпечення медичного обслуговування цивільним пацієнтам. Ще більш жорсткі для держави, що здійснює окупацію, вимоги до поваги власності, викладені в цій самій статті щодо майна та запасів лікарень. Так, передбачено можливість реквізиції лише тоді, коли таке майно чи запаси не будуть потрібні цивільному населенню.

Будь-яка реквізиція, або ж, як це позначено в статті 56 ГК IV, «захоплення» публічної власності «муніципалітетів, релігійних, благодійних, освітніх, мистецьких і наукових установ» категорично забороняється. Окреме регулювання передбачене й для такої категорії власності, як підводні кабелі, що сполучають окуповану територію з нейтральною. Ними опікується стаття 54 ГК IV, яка вказує, що захоплення такої власності можливе лише у випадках крайньої потреби. При цьому така власність має бути повернена з визначеним відшкодуванням після укладення миру.

Окремо згадується в ГК IV й «техніка, призначена для передачі новин як на суші, так і на морі чи у повітрі, або для перевезення осіб чи речей, за винятком випадків, які регулюються морським правом, склади зброї та, загалом, всі види військового спорядження». Як згадувалося в попередньому розділі, така власність може бути реквізованою, але вона має бути відшкодована після укладення миру, навіть у випадках, коли є публічною.

Таким чином, загалом ГК та ЖК передбачають три можливі долі публічної власності:

- конфіскація без компенсацій (як у випадку з власністю, передбаченою в статті 53 ГК IV);
- реквізиція з подальшим поверненням, компенсацією чи реквізиція з особливими умовами (як у випадку з частиною другою статті 53, статтею 54, 57 ГК IV);
- абсолютна заборона реквізиції чи конфіскації (як у випадку зі статтею 56 ГК IV).

с. Воєнні злочини проти власності за РС у контексті актуального МГП

Порушення МГП проти власності можуть становити воєнні злочини. Римський статут містить три статті, які криміналізують правопорушення проти власності, скоєні в контексті міжнародного збройного конфлікту (з них дві мають свої аналоги для контексту неміжнародного збройного конфлікту: 8(2)(b)(xiii) – 8(2)(d)(xii); 8(2)(b)(xvi) – 8(2)(d)(v)):

«8(2)(a)(iv) широкомасштабне знищення і привласнення майна, що не викликано військовою необхідністю і вчинене незаконно та безглуздо;

...

8(2)(b)(xiii) знищення або захоплення майна ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагаються воєнною необхідністю;

...

8(2)(b)(xvi) розграбування міста або населеного пункту, навіть якщо його захоплено штурмом».

8(2)(a)(iv)

Ця стаття Римського статуту сформульована на основі «права Женеві». Це яскраво видно сьогодні з формулювань Елементів злочинів, які визначають, що власність, на яку посягає злочин, має бути захищена ЖК. Це означає, що при визначенні того, яка власність охоплюється цією статтею, потрібно зважати на загальні та спеціальні статті ЖК щодо захисту об'єктів. Так, загальні статті ЖК I-IV захищають такі види об'єктів:

- стаціонарні медичні установи та пересувні медичні формування;
- плавучі госпіталі;
- медичні транспортні засоби, включно з санітарними повітряними суднами;
- нейтральні судна, які надають допомогу в проведенні рятувальних робіт;
- медичні установи на березі;

- судна для проведення прибережних рятувальних операцій та берегові рятувальні засоби й стаціонарні берегові споруди, які використовуються лише цими суднами для виконання їхніх гуманітарних завдань;
- лазарети на борту військового корабля;
- судна й повітряні судна, що використовуються як медичний транспорт;
- цивільні лікарні;
- медичний транспорт для цивільних осіб;
- захист від репресалій майна осіб, які перебувають під захистом.⁸

Спеціальні ж статті стосуються «майна, що є індивідуальною або колективною власністю приватних осіб чи держави або інших громадських установ чи соціальних або кооперативних організацій», як про це сказано в статті 53 ЖК IV. Також вони стосуються цивільних лікарень відповідно до статті 57 ЖК IV. Що ж до статті 53 ЖК IV, то в її тексті йдеться виключно про знищення майна. Утім, це не обов'язково має впливати на неможливість кваліфікації як привласнення майна, захищеного статтею 53 ЖК IV. Принаймні про цю неможливість не свідчать ані текст Римського статуту, ані Елементи злочинів, ані коментарі до Римського статуту. Можна додатково аргументувати це тим, що в контексті статті 8(2)(a)(iv) Римського статуту важливо, щоби власність була захищена за ЖК, і менш важливим є те, від яких саме дій у ЖК передбачено цей захист.

Вимогу щодо широкомасштабності привласнення не вписано в матеріальні статті 53 та 57 ЖК IV. Вона походить зі статті 147 цієї ж Конвенції, яка перелічує ті порушення МГП, які вважаються серйозними та заслуговують на кримінальне переслідування. Іншими словами, не кожне привласнення майна, описане в ЖК IV, з точки зору останньої є воєнним злочином.

Широкомасштабність привласнення майна не обов'язково має проявлятися в посяганні на велику кількість об'єктів, вона може стосуватися якогось одного особливо важливого об'єкта чи майна. У контексті знищення питання широкомасштабності коментував МТКЮ, який у справі Блашкіча зауважив, що посягання на такий об'єкт як, скажімо, лікарня може сам по собі досягати рівня широкомасштабності, що вимагається статтею.⁹ Можна презюмувати, що привласнення об'єкта культурної спадщини, сільськогосподарського

⁸ Див. Benchbook on the Adjudication of International Crimes under Ukrainian Domestic Law, Page 263. (date of access: 30.07.2024)

⁹ The International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, Blaskic' case, Judgement (том II, глава 16, параграф 239).

підприємства стратегічного значення чи подібного об'єкта може цілком бути широкомасштабним саме по собі.

Майно, у сенсі цієї статті Римського статуту, є будь-яким рухомим чи нерухомим, приватним або публічним майном.¹⁰ Практика МКС вказує, що захищатиметься те майно, яке належить супротивній стороні в конфлікті¹¹, а тому не повинно належати «фізичним або юридичним особам, які пов'язані зі стороною конфлікту, що є супротивною або ворожою до порушника, або які є лояльними до такої сторони».¹² Є певні ризики, щоправда, такого прочитання обмежень застосовності терміну «майно», який позбавлятиме захисту громадян, що проявляють певну лояльність до держави, що здійснює окупацію, з огляду на, скажімо, історичні симпатії, але згодом втрачають цю лояльність через захоплення їхнього майна. Іншим прикладом такого ризику є володіння юридичними особами з боку громадян держави, що здійснює окупацію, та іншими громадянами. Наявність у структурі власності перших занадто обмеженого прочитання терміну «майно» може позбавляти власність захисту. Видається, що вимога щодо належності стороні конфлікту має тлумачитись настільки вузько, наскільки це можливо.

Відповідно, при роботі з воєнним злочином, який описується в термінах 8(2)(a)(iv) (як, наприклад, у випадку з використанням статті 438 ККУ в частині інших порушень МГП та формулюванні одного з цих інших порушень аналогічно до частини статті 8 Римського статуту), варто використовувати для тлумачення релевантних елементів злочинів лише ЖК.

8(2)(b)(xiii)

Злочин, передбачений цією статтею, відрізняється від попереднього двома основними елементами:

- відсутність вимоги щодо широкомасштабності;
- об'єктом злочину є власність, захищена МГП загалом, а не лише ЖК.

Щоправда, якщо орієнтуватися на Елементи злочинів, то може скластися враження, що існує ще одна відмінність – для злочину за 8(2)(b)(xiii) необхідно, щоби замах був спрямований на власність супротивної сторони. Але, як було пояснено вище, ця ж вимога існує і до статті 8(2)(a)(iv), хоча вона прямо не

¹⁰ Див. Benchbook on the Adjudication of International Crimes under Ukrainian Domestic Law, Page 263. (date of access: 30.07.2024)

¹¹ Ibid.

¹² МКС, Рішення про підтвердження звинувачень у справі Катанги та Нгуджоло Чуї, п. 329.

вписана в Елементи злочинів. Так само не має жодного практичного значення різний підбір слів для 8(2)(a)(iv) та 8(2)(b)(xiii): привласнення та захоплення мають розумітися як синоніми.¹³

Відсилання до МГП загалом означає, що ця стаття заснована на широкій джерельній базі, яка включає статті 23(g), 46, 50, 53 та 56 ГК IV¹⁴, статтю 53 ЖК IV та статтю 54 ДП I. Остання ще не згадувалася в цьому матеріалі, тому варто коротко зазначити, що вона стосується заборони:

«піддавати нападу або знищувати, виводити або доводити до непридатності об'єкти, необхідні для виживання цивільного населення, такі як запаси харчових продуктів, сільськогосподарські райони, що виробляють продовольство, посіви, худобу, споруди для забезпечення питною водою й запаси останньої, а також іригаційні споруди спеціально з метою не допустити використання їх цивільним населенням або супротивною стороною як засобу підтримання існування, незалежно від мотивів, ніби з метою викликати голод серед цивільних осіб, примусити їх до виїзду або з якої-небудь іншої причини»

Окрім вказаних відмінностей, які роблять статтю, що розглядається, легшою в застосуванні порівняно з попередньою, різниці між ними немає.

8(2)(b)(xvi)

Остання із статей Римського статуту, яка стосується воєнних злочинів проти власності, базується на статтях 28 та 47 ГК IV і 33 ЖК IV, які забороняють розграбування.¹⁵ Військова необхідність не згадана ані у формулюванні статті Римського статуту, ані серед інгредієнтів злочину в Елементах злочинів. Проте примітка до Елементів злочинів вказує, що якщо власність була захоплена в рамках військової необхідності, то в такому разі неможливо оцінювати дії через призму статті про розграбування. Цю примітку потрібно читати в такому сенсі, що коли існує обґрунтування привласнення через військову необхідність (у контексті воєнних операцій чи, у визначених випадках, у контексті врядування на окупованій території), то оцінку такому привласненню потрібно давати через інші статті Римського статуту та пов'язані з ними статті міжнародних договорів з МГП.

¹³ Див. Benchbook on the Adjudication of International Crimes under Ukrainian Domestic Law, Page 273. (date of access: 30.07.2024)

¹⁴ Ibid., Page 270.

¹⁵ Ibid., Page 261.

Стаття 8(2)(b)(xvi) на позір стосується ситуацій, які включають, але не обмежуються окупацією. Втім, Рішення про підтвердження звинувачень у справі Катанги та Нгуджоло Чуї МКС інтерпретується таким чином, що воно допускає застосовність статті про розграбування лише ситуаціями окупації.¹⁶ Цей висновок зроблено через такий умовивід суду:

«воєнний злочин розграбування стається, якщо майно супротивника перейшло під контроль особи, яка вчинила злочин. Тільки тоді особа, яка вчинила злочин, має змогу привласнити таке майно».¹⁷

Втім, контроль, описаний у рішенні МКС, може й не стосуватися ситуації окупації, адже він:

- атрибований особі, а не стороні конфлікту, яка може встановити окупацію;
- вимога контролю за власністю не обов'язково рівноцінна ефективному контролю за територією, який вимагається з боку сторони в конфлікті для визнання окупації.

Виходячи з цього, а також з міркувань щодо просторової дії статей 28 ГК IV та 33 ЖК IV, про що йшлося в першому розділі цієї лекції, злочин розграбування може бути скоєно також у ситуації, що передує окупації. Альтернативно, він може бути скоєний в умовах, коли на короткий час територія (а відповідно, і власність) потрапляє під контроль сторони в конфлікті, але повноцінна окупація ніколи на цій території не встановлюється.

На міжнародному рівні не існує однозначної позиції щодо того, чи має якийсь чином враховуватися масштаб привласнення майна для того, щоби дії можна було кваліфікувати як воєнний злочин розграбування. Так, у справі Онгвена МКС зазначив, що масштабність не є вимогою до дій, які потенційно є розграбуванням¹⁸, але в інших справах, як-от Бемби та Катанги, МКС запропонував цілком протилежне правило, яке зводилося до важливості великих розмірів привласнення.¹⁹ Характеристиками великих розмірів МКС визначив:

¹⁶ Ibid., Page 263.

¹⁷ International Criminal Court, Situation in the Democratic Republic of the Congo, The Prosecutor v. Germain Katanga, ICC-01/04-01/07, 30.09.2008, Hague, Netherlands.
URL: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2008_05172.PDF (date of access: 30.07.2024)
Див. Benchbook on the Adjudication of International Crimes under Ukrainian Domestic Law, Page 263. (date of access: 30.07.2024)

¹⁸ Ibid., Page 264, Рішення Судової палати у справі Бемби, п. 117.

¹⁹ Ibid.; МКС, Рішення Судової палати у справі Катанги, п. 909.

- тяжкі наслідки для жертв;
- кількість людей, які були позбавлені майна;
- контекст, у якому відбувалося розграбування.²⁰

Висновки про вимогу масштабності в справі Бемби зроблені МКС помилково на основі некоректного прочитання фрази «місті чи місцевості, навіть у випадку, якщо його взяли штурмом» з формулювання розглядуваного злочину.²¹ З точки зору МКС, згадка про штурм якимось чином підказує, що масштаб розграбування має значення для цього злочину. Інше прочитання цієї ж фрази підводить до думки про неможливість засудження за статтею про розграбування приватних акторів²², адже згадка про штурм нібито означає, що в цього злочину спеціальний суб'єкт – комбатанти. Утім, як підхід МКС, так і підхід, що виключає приватних акторів, не ґрунтуються на історії МГП. Так, згадування про місто, місцевість і штурм походять з того, що МГП забороняло розграбування поетапно. На першому етапі заборонено було розграбувати лише ті міста, які не оборонялися. Згодом, як видно зі статті 28 ГК IV, ця заборона поширилась навіть на міста, які чинили опір і були взяті штурмом.²³ Таким чином, положення про штурм було просто механічно перенесено з ГК IV в Римський статут без того, щоб воно несло додатковий смисл.

Для того щоби становити злочин розграбування, привласнення не обов'язково має відбуватися в насильницький спосіб.²⁴ Ключовим фактором є відсутність згоди на передачу майна. Відчуження може розглядатися як розграбування навіть тоді, коли воно проводиться в непрямий спосіб через контрольоване окупаційною адміністрацією рішення суду чи прийняття регулювання, яке за своєю суттю спрямоване на позбавлення власності чи відчуження її за цінами, значно нижчими від ринкових.

Суб'єктивна сторона злочину розграбування не характеризується (принаймні в системі права МКС) наміром привласнити майно для приватного чи

²⁰ Ibid., Page 263; МКС, Рішення Судової палати у справі Бемби, п. 117.

²¹ МКС, Рішення Судової палати у справі Бемби, п. 117; James G. Stewart, "A Town or Place, Even When Taken by Assault": The Legally Redundant, Archaic, Unnecessary, and Confusing Wording in the ICC's Definition of Pillage. 06.06.2016, James Stewart.

URL: http://jamesgstewart.com/a-town-or-place-even-when-taken-by-assault-the-legally-redundant-archaic-un-necessary-and-confusing-wording-in-the-iccs-definition-of-pillage/?fbclid=IwAR1FCze9S0hliS_9RIP1tO8hdcklyd6Npd7KE9VGXJtPWkd0x6teSjdhNTE#_ftnref1 (date of access: 30.07.2024)

²² Ibid.

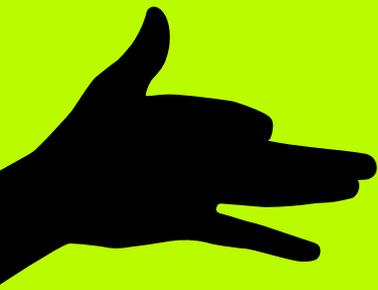
²³ Ibid.

²⁴ Див. Benchbook on the Adjudication of International Crimes under Ukrainian Domestic Law, Page 265. (date of access: 30.07.2024)

особистого користування.²⁵ Як впливає із судової практики МКС, різницею між цими прикметниками є те, що приватне користування може здійснюватися іншою особою, в той час, як особисте – безпосередньо виконавцем злочину.²⁶

²⁵ Ibid., Page 266.

²⁶ Ibid., Page 267.

Виконайте практичне завдання
до лекції

[ПЕРЕГЛЯНУТИ ПЗ](#)

Курс з міжнародного гуманітарного та кримінального права створений з метою підвищення рівня знань українських суддів у цих сферах та покращення якості правосуддя у справах про війнні злочини. Курс створений ГО «Трус Хаундс»